

Landskap: Skåne Upptecknare: Lieten Hammerin, Hässelholm
 Härad: _____ Berättare: Jäckmanns Valborg o. Ellen Larsson
 Socken: Kristianstad Berättarens yrke: _____
 Uppteckningsår: 1953 Födda år 1881, 1884 i: Kristianstad

Dop. s. 1. Stadsstraditioner från Kristianstad. s. 1-5.
 Kyrktagning. s. 1.
 Konfirmation. s. 1.
 Vigsel. s. 2.
 Begravning. s. 2.
 Om olika stadsdelar. s. 2-3.
 Original. s. 3.
 Raskare. s. 3.
 Jul. s. 3.
 Påsk. s. 3-4.
 Meidsommar. s. 4.
 Namsdagar o. födelsedagar. s. 4.
 Baler. s. 4-5.

ACC. N:R M. 13059: /

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

Dopet förekom nog som regel i hemmet. Det brukade ske 4-6 veckor efter födelsen. Den lilla var klädd i en vit spetsklädning. Det var skära band om det var en flicka, som skulle döpas och blå, om det var en pojke. Den lilla hade också en dopmössa. Efter dopet hade man en liten fest. Då samlades de närmaste anhöriga och prästen i hemmet. Man bjöd på vin och konfekt förutom kaffe och annat gott, vad det nu kunde vara. Den lilla fick någon present, tex. matsked av silver. Gudfar och gud-mor hade vi också. Man bjöd också på små karameller i ett vitt papper med ett stycke på (stycke=märke) Det kunde vara ett lamm och ett kors på stycket.

Omkring 1900 förändrades nog sederna litet. Då började det bli mer allmänt med dop i kyrkan.

Kyrktagning förekom ända till 1890-talet. Det skedde i kyrkan.

Alla flickor gick och läste för en präst och alla pojkar för en. Man anmäldes till konfirmationsundervisning genom skolans försorg. I varje fall var det så för oss flickskoleflickor. Prosten Flygare införde privat undervisning med flickor på somrarna. Den undervisningen försiggick i Åhus. Annars läste man oktober-april. Vi var ungefär 16 år när vi gick och läste. Det skedde en gång i veckan. Vi höll till på fattighusets bönsal. Vi fick lära oss katekesen först och främst. Den skulle gå som ett rinnande vatten. Så var det förstas flera psalmverser. Vi hade svart klädning med höga kragar och vitt krås i halsen. Håret var slätt och åtdraget kring huvudet. Jag minns att vår hjälpreda kom och hällde ricinolja i håret på oss flickor för att det skulle ligga slätt. Någon sån där "frisyr" fick då alls inte förekomma. Det var opassande.

Någon uppvaktning förekom inte vid kyrkan. Inga blommor alls fick överlämnas. Däremot fick man till sitt hem sänt kort med uppvaktning på konfirmationsdagen. Det var vanligen en bild av ett lam med kors eller också var det en duva. Som regel stod där också en vers.

ACC. N:R M. 13059: 2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

Efter konfirmationen ansågs man nog mera "vuxen". Man fick i varje fall ta mera ansvar för sig själv.

Föräldrarna deltog också i nattvardsfirandet.

Vigsel förekom nog som regel i hemmen. Prästen var med på bröllopsmiddagen. Några upptåg eller ceremonier förkom nog inte i samband med brölloppen i stan.

Vid begravning ha vi i Kristianstad alltid haft prestaver. De, som prestaverade var vänner till familjen. I sorgehuset bjöd man på vin och konfekt samt begravningskarameller, innan man for till kyrkogården. Det var samma sorts karameller som till dopen, men nu voro de inlindade i svart glansigt papper i stället för vitt.

Den som körde likvagnen skulle alltid ha en sup företkörningen. I varje fall skulle han ha det om det var på vintern.

I sorgehuset hade man tända ljus i fönstren, och utanför stod det ofta enar. Som regel hade man svarta hästar vid begravning.

Begravningsföljet gick i gåsmarsh efter likvagnen. Man åkte inte på den tiden. Det var först mot 1910-talet som man började med att åka till begravningen.

Det ringdes olika vid begravningarna här i stan. Ju senare man ringde på förmiddagen ju rikare eller förnämre var den döde. Ringde det alltså klockan 11 på förmiddagen så var den döde mycket förnäm.

Militära begravningar var särskilt fina. Det var en notarie vid hovrätten som kallades Halte Lasse, han var nämligen halt. Vid begravningar i kyrkan gick först hovrätten, sedan militär och där-
efter övriga sörjande. Nu råkade Halte Lasse gå skata så att militärerna kom för nära bakom honom. Då sträckte han ut sin hand och förde översten bakåt och sade: "Nåja, herr överste, någorlunda efter rang."

Nuvarande Östermalm kallades förr Österrike. Det var en dåligt ansedd stadsdel. Numera är den ju rätt förnäm. Däremot var V. Boule-

varden mycket förnäm under mitten och slutet av 1800-talet. Där fanns många fina hus och fina människor bodde i dem. Nuvarande Tivoliparken sköttes då av överste Ankarkrona. Han kallades för överste Ankepappa.

Det bodde en gammal knekt bortom kyrkan. Han var ståtlig. Han blåste trumpet. Den hade han fått av Karl XV. Det gick honom visst åt huvudet. Han var elak och tvättade sig nog aldrig. Han kallades för Ugglemög. Han gick på alla begravningar.

Så fanns här Jerusalems skomakare, som Fredrik Böök har skrivit om. Han blev konstig av olycklig kärlek. Han fick inte Holmgrens dotter. Hon blev gift Norén sedan.

Så fanns här en som kallades von Strile. Han brukade tjänstgöra som rackare. Då han dödat en katt eller hund, som någon ville bli av med, så var han nöjd med en sup och en sockerbit för besväret.

Till julen kokade man skinka, lutade fisk på Annadagen och köpte hem mycket grönkål. Grönkålen hackades fint och kokades. Den användes till långkål, som man åt på förmiddagen på julaftonen. Sedan åt man också fläskrygg och efteråt hade vi alltid maränger och sylt.

Klockan fem på kvällen gick vi julbön, och då vi kom hem stod tebordet dukat.

På kvällen delades julklapparna ut. Någon tomt hade vi inte till en början. Han kom ^{senare} senare år.

I vår familj gick vi så gott som alla alltid till julottan. Det var emellertid många familjer, som inte gjorde det.

På påskaftonen rullade vi ägg. Vi lade en cigarrlåda på lut på golvet. Så rullade vi ägg från övre kanten. Om ens ägg då krockade ett annat så fick man det. Det gällde att få flest ägg.

Det var lugnt på påsken inne i stan. I utkanterna kunde det dock förekomma att det var smällar och upptåg.

Vi brukade alltid färga äggen på påsken. Mor använde påsfärger till äggen. Det brukade också användas lökskal. Mor klippte ut ett

vackert mönster, vanligen en stjärna, ur ett papper, satte fast det under ägget. Då det sedan kokades tillsammans med löksal så blev ägget vackert guldbrunnt utom där pappersmönstret suttit. Där hade man kvar den vita figuren sedan papperet borttagits.

På midsommaren klädde vi med björkar inne på gården. En lövhydda hade vi också. Den gick i fyrkant och hade en öppning på ena sidan.

Namnsdagar firade vi ej.

Födelsedagar ha vi däremot firat bättre. Man fick kaffe på sängen på morgonen. En eller annan nyttosak kunde man få som present. Vanligen bakades det en god krans till kaffet. Om det var något jämnt fem-tal år, man fyllde, brukade man alltid ha några kamrater på bjudning på kvällen.

Då jag tjänstgjorde på Barnavård, kom det ofta varje år överblivna leksaker och böcker från affärerna till föreningen. Dessa leksaker eller böcker delade vi sedan ut. till barnen. Dessa barn var så glada för så litet.

Jo, nog förekom baler, men det var mest den högre societeten. Se det har alltid varit stor klasskillnad här i stan förut. Hovrättens folk och militärer, som ju i regel var adliga, bildade ett högsta socialt skikt. Vi flickskoleflickor gick emellertid och lärde oss dansa för en styckjunkare Lundin på Frimurarhotellet. Det var en stor tjock farbror, som skuttade omkring på golvet och visade oss stegen. Vi lärde oss dansa vals, polka, francais och pas de quatre. På danskursens avslutning hade vi en liten bal. Det var tryckt ett särskilt program. På det stod det, vilka danser, som skulle spejas och så fanns det plats till höger på papperet för en anteckning. Vanligen hängde också en liten blyertspenna fast vid programmet. Pojkarna fick då skriva (i kolumnen till höger) sitt namn på den eller den dansen, som de därmed hade lovat flickan. Musiken var i regel piano. Hade man fiol också, så var det riktigt storartat. Man bjöds på lemonad och litet konfekt eller kladdiga karameller. Då var någon liten danstillställning någonstans, så hade man alltid

ACC. N:R M. 13059:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5.

med sig ett s.k. förkläde. Vanligen var det mor, som följde med. Hade hon inte tid så överlät hon vaktskapet till någon flickbekants mor. Då man hade varit på bjudning kom alltid ~~en~~ jungfru och hämtade oss, när vi skulle gå hem på natten.